

## تحلیل محتوای کتابهای درسی فارسی و علوم اجتماعی پایه ششم ابتدایی از حیث توجه به هویت ملی

اکرم پوزاد، قاسم نارویی، سیده الهام موسوی، مجتبی محمودی نودژ

۱- نویسنده مسئول - دانشجوی دکتری مشاوره دانشگاه هرمزگان - آموزش و پرورش ناحیه ۲ بندرعباس

a.pouzad@yahoo.com

۲- آموزش و پرورش ناحیه ۲ بندرعباس

۳- آموزش و پرورش ناحیه ۲ بندرعباس

۴- آموزش و پرورش ناحیه ۲ بندرعباس

## چکیده

با توجه به اینکه یکی از ابزارهای مهم آموزش و پرورش کشورمان کتابهای درسی است، کتابهای درسی می تواند در پرورش هویت ملی نقش موثری داشته باشد. بنابراین در این پژوهش به تحلیل کتب درسی از حیث توجه به هویت ملی در پایه ششم ابتدایی پرداخته می شود. پژوهش حاضر از نوع توصیفی که در گروه تحقیقات کاربردی است. روش استفاده کیفی و به کمک تحلیل محتوای متن که یکی از روشهای علمی برای بررسی محتوای مدارک اسنادی است می باشد. جامعه آماری کلیه کتابهای درسی پایه ششم ابتدایی می باشد. روش نمونه گیری هدفمند، بر این اساس کتابهای فارسی و علوم اجتماعی به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی (شامل: جدول فراوانی، میانگین، درصد و نمودار) استفاده شد. یافته های به دست آمده از پژوهش حاضر دلالت بر آن دارد که در کتاب های اجتماعی و فارسی بخوانیم به برخی نمادها مثل جغرافیا و مکان طبیعی \_ ملی، مشاهیر ایرانی و فرهنگ در حد نسبتاً مناسب توجه شده است. برخی نمادها مثل پرچم، سرود ملی، تقویم رسمی، قومیت، ادبیات ملی، اساطیر ایرانی، مکان تاریخی و ملی و هنر ایرانی کم توجه شده است. و به برخی نمادها مثل دین اصلا توجه نشده است. بنابراین طبق نتایج این پژوهش محتوای (متن و تصویر) کتاب های اجتماعی و فارسی بخوانیم به طور متعادل و متوازن به موضوع نمادهای هویت ملی نپرداخته است.

کلیدواژه: تحلیل محتوا، هویت ملی، فارسی، علوم اجتماعی.

## مقدمه

آموزش و پرورش بستر توسعه انسانی است و توسعه انسانی کلید توسعه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی است. دست اندرکاران حکومت و رهبران فکری جامعه باید بر این نکته باور داشته باشند و برای رسیدن به توسعه انسانی، برنامه ریزی صحیح و علمی و هدفدار و اقدامات عملی انجام دهند. این هدف تحقق پیدا نمی کند مگر با تقویت نظام آموزشی به ویژه آموزش و پرورش. نقشی که کتاب درسی، برنامه تربیتی مدارس و معلمان می توانند در تأمین هدف، هویت آفرینی و هویت باوری فرزندان این سرزمین ایفا کنند بسیار بزرگ و مهم خواهد بود (علیرضایی، ۱۳۸۵).

هویت دارای انواع، سطوح و سلسله مراتب مختلفی است اما در یک دسته بندی کلی می توان دو نوع هویت را از یکدیگر متمایز کرد: هویت فردی یعنی همان چیزی که فرد به واسطه ویژگی ها، خصوصیات یگانه و منحصر به فرد خود مورد شناسایی قرار می گیرد و در عین حال از دیگران متمایز می شود و هویت جمعی که عبارت است از تعلق خاطر تعدادی از افراد به امور مشترک با عنوانی خواص.